

İkona ticareti

Temuçin TÜZECAN

• Aydın ÖZDALGA

• LONDRA

İSTANBUL Cibali'daki Aya Nikola Kilisesi'nden çalınan ve Bizans dönemi-ne ait çok değerli olduğu öne sürülen ikona konusunda görüştüğümüz ünlü İngiliz antika uzmanı **Richard Temple**, çalıntı tarihi eserin gizli olarak ancak Batı Almanya'da satılabileceğini söyledi.

İngiltere'deki Sotheby's ve Christie's gibi ünlü müzayede kuruluşlarının antika danışmanı olan **Richard Temple**, antika ikonaları alan ve satanların sayısının çok sınırlı olduğunu belirterek, "Bu nedenle çalınan ikonaların elden çıkarılması çok güçtür. Hele çok değerli iseler. Bu nedenle bir galeri ile temasa geçmeleri gerekir. Ancak ciddi galeriler itibarlarını tehlikeye düşürmemek için bu işlere girmezler. Ben de çalıntı olduğundan kuşkulandığım ve tanımadığım kişilerin getirdiği ikonalarla ilgilenmem" dedi.

Batı Almanya'da birçok galeri sahibi Türk'ün bulunduğunu da sözlerine ekleyen **Richard Temple**, "Almanya'da 1 milyonu aşkın Türk'ün bulunması bu gibi işlerin orada daha rahat yürütülmesine yol açabilir. Bu nedenle eğer ikonanın satışı konusunda bir yurt dışı bağlantı aranacaksa, buna Batı Almanya'dan başlamak gerekir" şeklinde konuştu.

"İstanbul'da Bizans dönemine ait ikona sayısının çok sınırlı olduğunu" sözlerine ekleyen antika uzmanı **Temple**, "Eğer Aya Nikola Kilisesi'ndeki ikona Bizans döneminden kalma olsaydı kataloglanmış olurdu. Ve o zaman onu ben de bilirdim" dedi.

Ayasofya Müzesi'nin halka açık olmayan bölümlerinde saklanan 15-20 kadar Bizans dönemi ikonanın varlığından haberdar olan ve bunları gördüğünü söyleyen **Temple**, 15. yüzyıl ikonalarının sayılarının çok sınırlı ve

bunların değerlerinin çok yüksek olduğunu da sözlerine ekledi.

HIRSIZLAR

PROFESYONEL

Öte yandan, Fener Rum Patrikhanesi'nin sözcüsü **Bartelomeos Arkondoni**, önceki gün **Milliyet** tarafından Aya Nikola Kilisesi'nde ortaya çıkarılan hırsızlık olayının ilk olmadığını anlatarak şöyle konuştu:

"Son bir yıl içinde kiliselerimize hırsızlar dadandı. Sadece Aya Nikola Kilisesi üç kez üst üste soyuldu. Bundan başka Aya Lefteri, Bebek ve Cibali kiliselerimiz de soyulan yerler arasında. Buralardan çok sayıda paha biçilmez ikona ve İncil gibi ayin kitapları çalındı."

Aldıkları tüm güvenlik önlemlerine rağmen hırsızlarla başedemediklerinden yakınan Patrikhane sözcüsü, Türk polisinin de hırsızları yakalamak için büyük çaba gösterdiğini belirterek şöyle dedi:

"Ancak henüz ne bir hırsız, ne bir ikona ele geçti. Polislerin dediğine göre bu işi yapanlar alelade hırsız değil. Damları delerek ip ve merdivenle içeri giriyorlar. Parmak izi bırakmıyorlar. En değerli ikonaları cımbızla seçiyorlar. Çok planlı ve örgütlü çalışan bir çete ile karşı karşıyayız. Bunların büyük bir ihtimalle yurt dışında işbirlikçileri var. Çünkü bu ikonaları ancak yurt dışında büyük paralar karşılığı satabilirler. Bazı koleksiyoncular ve yeni kurulan kiliseler bu ikonalara büyük paralar verebilir."

Türkiye'de bulunan 60'a yakın kilisede hâlâ yüzlerce ikona olduğunu anlatan **Arkondoni**, paha biçilemeyen bu tabloları korumakta güçlük çektiklerini söyledi. Patrikhane sözcüsü, "Çalınan ikonanın tam olarak kaçınıcı yolda yapıldığını bilemeyiz. Bunu ancak uzmanlar bilir. Elbette eskidikçe değeri artar. Çalınan ikona 17. yüzyılın ürünü dahi olsa, paha biçmek imkânsızdır" diye konuştu.